

Sygn. akt I C 162/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi Widzewa w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca: SSR Emilia Racięcka

Protokolant: stażysta Paweł Prusiński

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2018 roku w Łodzi

I. sprawy z powództwa K. S.

przeciwko (...) S.A.

o zadośćuczynienie

II. oraz sprawy z powództwa A. S.

przeciwko (...) S.A.

o zadośćuczynienie:

I. a. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 40.000 złotych (czterdzieści tysięcy) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 września 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 5.931 złotych (pięć tysięcy dziewięćset trzydzieści jeden) tytułem zwrotu kosztów procesu;

b. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

II. a. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 40.000 złotych (czterdzieści tysięcy) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 września 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 5.931 złotych (pięć tysięcy dziewięćset trzydzieści jeden) tytułem zwrotu kosztów procesu;

b. oddala powództwo w pozostałym zakresie.

Sygn. akt I C 162/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 grudnia 2016 roku, skierowanym przeciwko (...) S.A. w W., powód K. S. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kwoty 60.000 złotych tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią dziadków M. i E. P. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 września 2016 roku.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że pozwany udzielał ochrony ubezpieczeniowej sprawcy wypadku, a zdarzenie spowodowało u powoda powstanie krzywdy polegającej na przerwaniu więzi rodzinnej.

/pozew k. 2-6/

W pozwie z dnia 27 grudnia 2016 roku, skierowanym przeciwko (...) S.A. w W., powódka A. S. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz kwoty 60.000 złotych tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią dziadków M. i E. P. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 września 2016 roku.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że pozwany udzielał ochrony ubezpieczeniowej sprawcy wypadku, a zdarzenie spowodowało u powódki powstanie krzywdy polegającej na przerwaniu więzi rodzinnej.

/sprawa I C 163/17 pozew k. 2-6).

Postanowieniem z dnia 10 marca 2017 roku sprawa I C 163/17 połączona została do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą I C 162/17.

/postanowienie w aktach I C 163/17 k. 38/

W odpowiedzi na pozwy pozwany wnosił o oddalenie powództw i zasądzenie od każdego z powodów zwrotu kosztów zastępstwa.

W uzasadnieniu podniesiono, że powodowie nie wykazali, iż więź łącząca ich z poszkodowanymi uzasadnia przyjęcie, iż doszło do naruszenia dóbr osobistych implikujących zasadność zadośćuczynienia.

/odpowiedź na pozew k. 43-44/

Do zamknięcia rozprawy strony pozostały przy swoich stanowiskach.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 31 lipca 2002 roku śmierć ponieśli M. i E. P., którzy byli dziadkami macierzystymi powodów.

/akt zgonu k. 12-12 odw/

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2004 roku Sąd Rejonowy w Radziejowicach uznał B. K. za winną tego, że w dniu 31 lipca 2002 roku we W., kierując samochodem osobowym marki V. (...) umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie zastosowała się do znaku A-7 /ustęp pierwszeństwa/ wjeżdżając na skrzyżowanie i doprowadziła do zderzenia z autobusem MPK, w następstwie czego śmierć na miejscu ponieśli pasażerowie M. i E. P..

/wyrok k. 10 odw -11/

Pozwany udzielał ochrony ubezpieczeniowej sprawcy wypadku.

/bezsporne/

Pełnomocnik powodów pismem z dnia 25 sierpnia 2016 roku wezwał Ubezpieczyciela do zapłaty na rzecz każdego z powodów kwot po 30.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za śmierć dziadka i po 30.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za śmierć babki.

/pismo k. 13/

Decyzją z dnia 31 sierpnia 2016 roku pozwany odmówił wypłaty na rzecz powodów jakichkolwiek kwot.

/decyzja k. 14 odw -16/

Powódka w chwili śmierci dziadków była małym dzieckiem, miała 9 lat. Nie doświadczyła zakłócenia równowagi emocjonalnej pod wpływem nadmiernie silnych negatywnych emocji związanych z utratą dziadków. Śmierć dziadków nie wywołała u niej reaktywnych zaburzeń adaptacyjnych.

Utrata dziadków, z którymi powódka pozostawała w bliskich relacjach, musiała być źródłem negatywnych emocji takich jak smutek czy żal.

Powódka słabo pamięta czas kiedy dziadkowie odeszli. Nie byli oni jedynymi osobami bliskimi z otoczenia powódki. Można założyć, że osobista sytuacja powódki sprzyjała prawidłowemu przejściu przez okres żałoby i obecnie powódka nie przeżywa utraty dziadków w sposób, który miałby negatywne konsekwencje dla jej psychiki. Strata bliskich osób jest wpisana w życie każdego człowieka, podobnie jak i wydarzenia radosne. Nawet jeśli jest to strata przedwczesna, to odpowiednie wsparcie ze strony rodziców i krewnych pomaga dziecku przejść przez okres żałoby w sposób nie pozostawiający negatywnych konsekwencji dla jego zdrowia.

/opinia psychologa k. 61-64/

Powód w chwili śmierci dziadków był małym dzieckiem, miał 7 lat.

Utrata dziadków musiała być źródłem negatywnych emocji takich jak smutek czy żal.

Powód prawidłowo przeszedł przez okres żałoby po zmarłych dziadkach i obecnie nie odczuwa skutków przeżytej traumy w sposób, który miałby negatywny wpływ na dorosłe życie powoda.

Utrata bliskich osób jest zawsze bardzo trudnym przeżyciem. Śmierć bliskiej osoby może wywołać przejściową (najczęściej) destabilizację równowagi emocjonalnej, jednocześnie wyzwalać szereg procesów i zjawisk psychologicznych. Zwykle mają one na celu przywrócenie równowagi psychicznej i adaptację do nowej sytuacji. Nawet, jeśli utrata bliskich jest przedwczesna to wsparcie ze strony pozostałej rodziny, umożliwi prawidłowe przeżycie procesu żałoby i uniknięcie negatywnych konsekwencji takiego tragicznego zdarzenia.

/opinia psychologa k. 65-68/

Wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził na rzecz I. S. – matki powodów - kwotę 100.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za śmierć rodziców.

/wyrok z uzasadnieniem k. 80-89/

I. S. jest matką powodów, córką poszkodowanych. Stosunki powodów z dziadkami były bardzo dobre. Dzieci często bywały u dziadków. Byli u nich 3 tygodnie przed śmiercią. Byli z dziadkami emocjonalnie związani. Spędzali u nich święta, wakacje, ferie. Jeździli do dziadków w wakacje na 2-3 tygodnie. Powodowie zdawali sobie sprawę z tego co się stało. Zostali poinformowani o wypadku. Uczestniczyli w pogrzebie. Powodowie stali się bardzo skryci, trochę opuścili się w nauce, nie mogli już spędzać takich wakacji u dziadków jak przedtem i brakowało im długo dziadków.

Dopiero następnego roku w lutym matka zawiozła dzieci do swojej siostry, do mieszkania dziadków.

/zeznania I. S. protokół skrócony wraz z protokołem elektronicznym k.

D. S. jest ojcem powodów. Za ich życia dziadków dzieci chciały przebywać z dziadkami, tęskniły za nimi. Jak było tylko możliwe to jeździły do nich do W.. Spędzały z dziadkami wakacje, ferie, święta.

Dziadkowie byli ważni dla rodziny, pomogli radą bądź finansowo, służyli wsparciem, zawsze można było na nich liczyć. Powód chodził z dziadkiem na grzyby, powódka gotowała z babcią. Na pewno dziadkowie pomagali powodom w nauce. Powodowie lubili spotykać się z dziadkami, mieli tam więcej swobody.

Dzieci bardzo płakały po śmierci dziadków. Nie miały już gdzie jechać na wakacje, często ich wspominały.

E. P. miał 52 lata jak zmarł, a M. P. 51.

/zeznania D. S. protokół skrócony wraz z protokołem elektronicznym k. 110-114/

Powódka była bardzo związana z dziadkami. Spędzała u nich święta, wakacje. W ciągu roku dziadek częściej przyjeżdżał do Ł.. Dziadkowie byli dla powódki ważni. Powódka była wówczas dzieckiem, jej życie polegało na zabawie. Spędzała miło czas razem z dziadkami. Powódka pamięta, że płakała jak dowiedziała się, że dziadkowie nie żyją. Potem tęskniła za nimi. Miała świadomość, że już nigdy ich nie zobaczy. Nie pamięta, czy miała problemy ze snem, bądź w szkole. Do tej pory odczuwa brak dziadków. Nie знаła dziadka ze strony ojca, ma tylko jedną babcie. Śmierć dziadków nie wpłynęła na jej relacje z mamą. Nie wpłynęła również na sposób w jaki mama się zajmowała powodami.

Powódka odwiedza grób dziadków. Stara się tam często jeździć, minimum dwa razy w roku.

/zeznania powódki protokół skrócony wraz z protokołem elektronicznym k. 110-114/

Powoda łączyły z dziadkami bardzo dobre, wspiane relacje. Mieli kontakt telefoniczny, osobisty. Powód był z dziadkiem najbardziej związany. Dziadkowie byli dla powoda ważni. Powód z dziadkiem grał w piłkę, jeździł motorem. Dziadkowie nauczyli powoda szacunku do drugiej osoby, pokory. Przekazywali mu swoją wiedzę, żeby sobie poradził w życiu. O śmierci dziadków powód dowiedział się od mamy. Zareagował płaczem. Dziadkowie nawiedzali powoda na początku we śnie, później się to unormowało. Żal po dziadkach trwał kilka miesięcy. Powód nadal odczuwa ich brak, nie ma do kogo jeździć. Obecnie nie odczuwa żalu po śmierci dziadków, ale pamięta ich. Czasami ich wspomina. Grób dziadków odwiedza co dwa lata w wakacje.

/zeznania powoda protokół skrócony wraz z protokołem elektronicznym k. 110-114/

Stan faktyczny sprawy był co do zasady bezsporny. Ustalony został na podstawie dowodów z dokumentów, opinii biegłego, zeznań świadków i przesłuchania stron. Opinie biegłego były źródłem wiadomości specjalnych, nie zostały zakwestionowane przez żadną ze stron i Sąd przyjął wnioski opinii za własne ustalenia. Spór dotyczył interpretacji przepisów i oceny doznanej krzywdy, koncentrując się wokół kwestii prawnych.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

W niniejszych postępowaniach powodowie dochodzili od pozwanego ubezpieczyciela zadośćuczynień w kwotach po 60.000 zł każde za krzywdę, jakiej doznali w związku ze śmiercią osoby bliskiej – babci i dziadka.

W rozpoznawanych sprawach zdarzenie, z którego powodowie wywodzą swoje roszczenie, miało miejsce przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c., wprowadzającego możliwość przyznania najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, co uniemożliwia zasądzenie na rzecz powodów zadośćuczynienia w oparciu o § 4 komentowanego przepisu. Podstawę roszczenia powoda w tej sytuacji stanowi jednak art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., o którego dopuszczalności zastosowania wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu składu 7 Sędziów z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie III CZP 2/14, w którym wyrażono jednoznaczny pogląd prawny, iż za krzywdę, powstałą wskutek śmierci poszkodowanego spowodowanej czynem niedozwolonym popełnionym przed dniem 3 sierpnia 2008 r. najbliższemu członkowi rodziny przysługuje zadośćuczynienie na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. zachodzi w przypadku zajścia następujących przesłanek: naruszenia dobra osobistego powodującego szkodę niemajątkową oraz związku przyczynowego pomiędzy tym naruszeniem a szkodą niemajątkową, która spowodowana jest tym naruszeniem. Wskazuje się, że przesłanką przyznania obu świadczeń przewidzianych w art. 448 k.c. jest również wina sprawcy naruszenia dobra osobistego. Podstawa odpowiedzialności strony pozwanej nie była kwestionowana w niniejszym postępowaniu, a zatem okoliczność tę należało uznać za bezsporną.

Katalog wskazany w art. 23 i 24 k.c. ma charakter otwarty. Ugruntowanym jest stanowisko, iż należą do niego również więzi rodzinne, które mogą ulec naruszeniu poprzez spowodowanie śmierci osoby najbliższej. W przypadku śmierci w wyniku wypadku komunikacyjnego krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, a krzywdą osób mu bliskich jest naruszenie ich dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, przyznawanego w oparciu o art. 448 k.c. należy mieć na względzie jakiego rodzaju dobro osobiste zostało naruszone, w jakim stopniu, to jak szeroki był zakres negatywnych konsekwencji naruszenia, a także stopień winy sprawcy naruszenia (tak m. in. SN w wyroku z dnia 24.01.2008 r., I CSK 319/07, Monitor Prawniczy 2008 r., nr 4, poz.172). Wskazuje się, iż co do zasady utrata osoby najbliższej jest dla pokrzywdzonego dolegliwością psychiczną o natężeniu większym, niż naruszenie dóbr osobistych innego rodzaju.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż w ocenie Sądu każde z powodów wskutek śmierci babci i dziadka doznało naruszenia dobra osobistego w poważnym stopniu, co uwzględniło zasądzenie na rzecz każdego z nich tytułem zadośćuczynienia kwot po 20.000 zł za śmierć każdego z dziadków. Rozważenie zasadności roszczeń powodów mogło nastąpić łącznie, albowiem z całokształtu okoliczności sprawy wynika, iż charakter relacji łączących rodzeństwo ze zmarłymi dziadkami bardzo podobny. Również krzywda doznana przez każde z nich jest porównywalna.

Zmarli byli bardzo ważnymi osobami w życiu powodów. Jakkolwiek mieszkali w innym niż powodowie mieście, to jednak od najmłodszych lat powodowie bardzo często odwiedzali dziadków we W.. Powodowie wraz z dziadkami spędzali wakacje, święta i inne uroczystości. Dziadkowie pomagali im w nauce, zabierali na grzyby, powód jeździł z dziadkiem na motorze, powódka gotowała razem z babcią.

Powyższy obraz stosunków rodzinnych panujących w domu rodzinnym powodów oraz w ich stosunkach z dziadkami prowadzi do konkluzji o niezwykle bliskich relacjach. W chwili śmierci dziadków powodowie mieli 7 i 9 lat, byli małymi dziećmi. W ocenie Sądu wobec tak dobrych, życzliwych relacji rodzinnych, nagła śmierć dziadków stanowiła dla powodów silne negatywne przeżycie. Nagła strata spowodowała u powodów pewnego rodzaju szok i wstrząs. Powodowie płakali i mieli świadomość straty, opuścili się nieco w nauce. Obecnie powodowie odwiedzają groby dziadków na cmentarzu regularnie, w miarę możliwości.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd uznał, że powodom należy się zadośćuczynienie w kwotach po 20.000 złotych za śmierć każdego z dziadków. A w pozostałym zakresie roszczenia oddalił jako wygórowane.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., art. 817 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.). Powodowie jednocześnie zgłosili żądanie zapłaty zadośćuczynienia w kwotach po 60.000 złotych w dniu 25 sierpnia 2016 roku r. Dnia 31 sierpnia 2018 r. strona pozwana wydała decyzje, w których nie uznała żądań powodów. Sąd uwzględnił żądanie powodów w zakresie odsetek zatem od dnia 1 września 2016 roku. Wówczas zakończyło się bowiem postępowanie likwidacyjne, a roszczenia stały się wymagalne.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 100 zdanie 1 kpc z uwagi na fakt, iż powodowie wygrali niniejszy proces w 80% – każde w zakresie swojego roszczenia.

Każde z powodów poniosło koszty w kwotach po 8.767 złotych (3000 złotych opłata od pozwu, 350 złotych zaliczka na biegłego, 5.417 złotych wynagrodzenie pełnomocnika z opłatą skarbową zgodnie z treścią § 2 pkt 6 ROZPORZĄDZENIA MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWIE OPŁAT ZA CZYNNOŚCI RADCÓW PRAWNYCH z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) w wersji obowiązującej na dzień wniesienia pozwu).

Pozwany poniósł koszty w kwocie 5.417 złotych (wynagrodzenie pełnomocnika z opłatą skarbową zgodnie z treścią § 2 pkt 6 ROZPORZĄDZENIA MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWIE OPŁAT ZA CZYNNOŚCI RADCÓW PRAWNYCH z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) w wersji obowiązującej na dzień wniesienia pozwu).

A zatem każdemu z powodów należy się od pozwanego zwrot kosztów procesu w kwotach po 5.931 złotych.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.